

Визначаючи кореляційні зв'язки між різними елементами криміналістичної характеристики злочинів, пов'язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом, слід зауважити, що обстановка злочину впливає на вибір способу вчинення цих суспільно небезпечних діянь. Адже визначені обставини (час, місце та умови) впливають на можливість вчинення кримінального правопорушення, ускладнення його скоєння, а також визначають манери правопорушника під час підготовки, вчинення та приховання суспільно небезпечного діяння [4, с. 54–55].

Підсумовуючи, зазначимо, що при розслідуванні сутенерства важливе значення має дослідження обстановки його скоєння. Вона складається з декількох елементів: місце, час та умови вчинення.

Список бібліографічних посилань

1. Образцов В. А. О криминалистической классификации преступлений. *Вопросы борьбы с преступностью*. 1980. Вып. 33. С. 92–98.
2. Букаева И. Н. Обстановка совершения преступления, получение и использование информации о ней при расследовании уголовных дел : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Тюмень, 2006. 222 с.
3. Халиков А. Н. Должностные насильственные преступления, совершаемые в правоохранительной сфере: характеристика, психология, методика расследования. М. : Волтерс Клувер, 2011. 544 с.
4. Назаренко К. Ю. Розслідування злочинів, пов'язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2016. 218 с.

Одержано 03.04.2020



УДК 342.7(477)

Петрос Валко,

науковий співробітник

Науково-дослідного інституту публічного права

ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Незважаючи на міжнародні та конституційні зобов'язання України, практика надання безоплатної правової допомоги залишається незадовільною, що призводить до прийняття численних рішень Європейського суду з прав людини проти України щодо порушення

вимог Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод в частині права на справедливий суд, призначення захисника та забезпечення осіб безоплатною правовою допомогою [1].

Прийняття Закону України «Про безоплатну правову допомогу», який набрав чинності 9 липня 2011 р. [2], стало важливим кроком у забезпеченні реалізації закріпленого статтею 59 Конституції України права кожного на професійну правничу допомогу, Концепції формування системи безоплатної правової допомоги в Україні, схваленої Указом Президента України від 9 червня 2006 р. № 509 [3], а також міжнародних актів з питань захисту прав людини.

Зазначимо, що метою безоплатної вторинної правової допомоги має бути забезпечення рівних можливостей доступу осіб до правосуддя. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: 1) захист та 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами [2]. Право особи на безоплатну вторинну правову допомогу визначається з урахуванням інтересів правосуддя та рівня матеріальної забезпеченості особи [3].

Відповідно до ст. 15 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні є: 1) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; 2) адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

В аспекті зазначеного, маємо можливість спостерігати, що на відміну від розгалуженого кола суб'єктів надання безоплатної первинної правової допомоги, перелік суб'єктів надання вторинної достатньо стислий і зрозумілий. Він охоплює структурні підрозділи координованої Міністерством юстиції України центри з надання безоплатної допомоги й адвокатів, що перебувають у реєстрі адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом; а також адвокатів, включених до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі на підставі договору.

Зазначимо, що відповідно до наказ Міністерства юстиції України від 02.07.2012 № 967/5 «Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги» центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги (центри)

утворюються, реорганізуються та ліквідовуються Міністерством юстиції України за пропозицією Координаційного центру з надання правової допомоги (Координаційний центр) з урахуванням потреб відповідної адміністративно-територіальної одиниці та забезпечення доступу осіб до безоплатної правової допомоги і є територіальними відділеннями Координаційного центру [4].

У своїй діяльності центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги забезпечують: 1) підвищення правової свідомості, культури та освіченості населення (правопросвітництво); 2) надання безоплатної первинної правової допомоги і безоплатної вторинної правової допомоги; 3) забезпечення доступу до електронних сервісів Міністерства юстиції України [4].

Так, для прикладу, протягом 2019 року до Кременецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги звернулась 6071 особа, з яких 5701 особа отримала роз'яснення та консультації та у 370 громадян прийнято звернення на надання безоплатної вторинної правової допомоги, а саме – складення процесуальних документів та здійснення представництва їх інтересів у судах. Видано 367 наказів про уповноваження на надання БВПД та 2 накази про відмову від отримання БВПД, з них 215 наказів на призначення адвокатів та 209 наказів – на відповідальних працівників місцевого центру. Звернення, з якими громадяни звертаються за безоплатною правовою допомогою, найчастіше стосуються питань сімейного, житлового, земельного, спадкового, цивільного, трудового, договірної права та соціального забезпечення [5].

У зв'язку з викладеним, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги наділені наступними повноваженнями: 1) приймає рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги або про відмову в наданні безоплатної вторинної правової допомоги; 2) забезпечує складення процесуальних документів за зверненням суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу; 3) забезпечує участь захисника при здійсненні досудового розслідування та судового провадження у випадках, коли захисник відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України залучається слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом для здійснення захисту за призначенням або проведення окремої процесуальної дії; 4) забезпечує участь захисника у розгляді

справи про адміністративне правопорушення; 5) забезпечує здійснення представництва інтересів суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу в судах, інших органах державної влади, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; 6) укладає контракти з адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, для надання такої допомоги на постійній основі; 7) укладає договори з адвокатами, включеними до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, для надання такої допомоги на тимчасовій основі (на підставі окремих договорів про надання послуг); 8) видає доручення для підтвердження повноважень захисника або повноважень адвоката для здійснення представництва інтересів особи в судах, органах державної влади, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; 9) приймає рішення про заміну адвоката; 10) подає клопотання до Координаційного центру з надання правової допомоги про виключення адвоката з Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу; 11) приймає рішення про припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги; 12) подає Координаційному центру з надання правової допомоги звіти про свою діяльність; 13) виконує інші функції, передбачені Положенням про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги [2].

На сьогоднішній день здійснюються законодавчі заходи спрямовані на підвищення якості представництва особи в суді, а також встановлення конституційного підґрунтя для створення єдиної правничої професії. У зв'язку з цим, адвокат повинен здійснюватиме представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Це кореспондується із конституційною гарантією держави, якою – із відповідним уточненням (у статті 59 Конституції України) – наголошується на тому, що кожен має право саме на професійну правничу допомогу. При цьому зберігається положення чинної редакції другого речення частини першої статті 59, де окремо зазначається, що у випадках, передбачених законом, така правнича допомога (професійна) надається безоплатно [6].

Таким чином, держава гарантує, що допомога буде надана адвокатом, який матиме необхідний рівень професійної підготовки, буде пов'язаний правилами професійної етики, законодавчими

вимогами доступу до професії та нестиме відповідальність за неналежне виконання ним свого професійного обов'язку.

Список бібліографічних посилань

1. Про схвалення Концепції Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013–2017 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 435-р // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-2012-p> (дата звернення: 20.04.2020).

2. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 20.04.2020).

3. Про Концепцію формування системи безоплатної правової допомоги в Україні : Указ Президента України від 09.06.2006 № 509/2006 // БД «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509/2006> (дата звернення: 20.04.2020).

4. Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги : Наказ М-ва юстиції України від 02.07.2012 № 967/5 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1091-12> (дата звернення: 20.04.2020).

5. Презентація результатів роботи Кременецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги та Зборівського бюро правової допомоги за 2019 рік // Кременецька міська рада : сайт. 17.02.2020. URL: <http://kremenec.miskrada.org.ua/news/1581920336/> (дата звернення: 20.04.2020).

6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/-webproc34?id=&pf3511=57209&pf35401=366464> (дата звернення: 20.04.2020).

Одержано 25.04.2020

